

26.04.2023- 6-А

Всесвітня історія

Вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Як починалася історія слов'ян.

Мета: дати уявлення учням про життя слов'ян напередодні Великого переселення народів; познайомитися із суспільним і господарським життям слов'янських племен; показувати на карті територію розселення венедів, склавинів та антів; розвивати вміння критично мислити та висловлювати власну думку.

Актуалізація опорних знань

Робота з поняттями (запишіть)

Слов'яни - найбільша в Європі спільнота споріднених народів, що населяє значні території Центральної, Східної, Південної Європи.

Автохтонний — той, що виник чи зародився на місці сучасного проживання певного народу.

Міграція — переселення, переміщення.

1. КОЛИ ПОЧИНАЛАСЯ ІСТОРІЯ СЛОВ'ЯН

З давніх часів бере початок історія слов'янських народів,
до яких належать і українці.

Розрізнені слов'янські племена завжди мали подібні риси культури та розмовляли зрозумілими одне для одного мовами.

Пізнавально й цікаво.

Слов'яни — найбільша (300-350 млн осіб) в Європі спільнота споріднених народів, що населяє значні території Центральної, Східної, Південної Європи. Слов'яни розмовляють схожими мовами, однак за територією розселення виділяють три гілки слов'янства: східнослов'янську (українці, білоруси, росіяни), західнослов'янську (поляки, кашуби, чехи, словаки, лужичани), південнослов'янську (серби, хорвати, словенці, боснійці, болгары, македонці, чорногорці).

Зіставляючи скупі відомості писемних джерел та інформацію археологів, історики поволі відтворюють перші сторінки історії слов'ян.

На підставі археологічних досліджень встановлено, що формування праслов'янських спільнот відбувалося упродовж **II—I тис. до н. е.**

Найбільш ранні писемні згадки про слов'ян, на думку деяких істориків, належать до **початку I тис. н. е.**

Під назвою венедів (венетів) вони згадуються у працях римських авторів I ст. н. е. Плінія Старшого й Тацита.

Згодом венеди згадуються в «Певтингерівій таблиці» (копія з римської карти I ст. до н. е. — перша половина V ст. н. е.)

Самоназва слов'ян (слов'яни — ті, хто володіє словом, розмовляє зрозумілою мовою) з'явилася **на межі IV—V ст. н. е.**

Однак у працях пізніших авторів вони згадуються також під назвами антів і склавинів.

2. ДЕ РОЗТАШОВУВАЛАСЯ ПРАБАТЬКІВЩИНА СЛОВ'ЯН

За походженням слов'яни належать до автохтонних народів Східної та Центральної Європи.

Автохтони — корінні жителі певної місцевості.

За однією з версій давніх авторів, прабатьківщина слов'ян могла розташовуватися в басейні річки Дунай.

Першим її висловив відомий нам **Нестор Літописець у «Повісті минулих літ».**

Учені-фольклористи вважають, що на користь думки про землі біля Дунаю як прабатьківщину слов'ян говорить велика популярність цієї річки у старовинному народному фольклорі. У давніх піснях слова «ріка» і «Дунай» часто виступають синонімами й позначають велику воду, розливи річок.

На думку сучасних учених, прабатьківщина слов'ян охоплювала частини сучасної центральної та східної Польщі, південної Білорусі та північно-західної України.

Щодо великих географічних об'єктів — це землі на північ від Карпатських гір, що простягаються від верхньої частини долини річки Одра на заході через витoki Вісли й Бугу до середньої течії Дніпра на сході.

Із часом територія їхнього розселення значно розширилася.

Велике розселення слов'ян відбувалося протягом V—VII ст. з верхів'їв річки Прип'ять до середньої течії Дніпра, а потім на Наддністрянщину, Карпати та Балкани.

За інформацією давніх авторів, уже в V ст. на території сучасної України жили дві великі слов'янські спільноти — **анти й склавини**.

Дісмо: практичні завдання

Уважно розгляньте карту й дайте відповіді на запитання:

1. Як на карті позначено територію прабатьківщини слов'ян?
2. Протягом якого часу і як змінилася територія розселення слов'ян?

Записати в зошит характеристику «Господарське життя слов'ян»

1. Землеробство

- перелогове;
- підсічне.

2. Скотарство

- домашнє

3. Промисли

- збиральництво;
- мисливство;
- рибальство;
- бортництво (лісове бджільництво).

4. Ремесло

- металообробка;
- гончарство;
- прядіння, ткацтво;
- каменярство;
- деревообробка.

5. Торгівля (натуральний обмін)

- внутрішня;
- зовнішня.

Склавини заселили великі простори від Дніпра до Дунаю.
Деякий час у другій половині VI — першій половині VII ст. перебували під владою Аварського каганату.
 Згодом від середини VII ст. назва «склавини» в писемних джерелах згадувалася дедалі рідше.

Натомість автори вживали назви окремих слов'янських племен чи племінних об'єднань.

На землях сучасної України з нащадків склавинів та антів формувалися східнослов'янські племена, які були пращурами українського народу.

Домашнє завдання: прочитати пар. 30. Повторіть пар. 28-29 та пройдіть онлайн-тестування за покликанням нижче до 15.00 28 квітня.

<https://naurok.com.ua/test/join?gamecode=3108751>

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

